Cena 150.000 Mk.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

PRENUMERATA WYNOSI:
w Kaliszu miesięcznie 3.000.000 Mk.
Z odnoszeniem do domu 3.500.000 Mk.
Na prowincji z przesyłką pocztową . . . . 4.000.000 Mk.
Zagranicą . . . . 7.000.000 Mk.

Cena pojed. egzemplarza 150.000 Mk.

GAZETA KALISKA

Pismo codzienne, polityczne, społeczne i ekonomiczne.

CENA OGŁOSZEŃ:
Za 1 wiersz milim. lub jego miejsce na str. 1. 2. 3. gr. 10.
Nekrologi gr. 10. zwyczajne gr. 5

ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI, Kalisz, Al. Józefiny 1. Tel. № 91. Otwarta od 9 do 6 po poł.

№ 89 (7719) Piątek, dnia 18 Kwietnia 1924 r Rok XXXII

Zgubiono książeczkę stanu służby oficerskiej na imię Edmunda Luśniewskiego pporucz. rezerwy 43 pułk. piech. S. Kr. wydaną przez P.K.U. Warszawa II. Znalazcę uprasza o przesłanie takowej do Redakcji Gazety Kaliskiej. 699

TELEGRAMY.

Stanowisko Francji.

LONDYN, 17.4. Dyplomatyczny sprawozdawca „Daily Mail" twierdzi, że Francja zasadniczo gotowa jest przyjąć raport rzeczoznawców, żąda jednak przedtem pewności, jakie stanowisko zajmie rząd angielski na wypadek, gdyby Niemcy pewne wnioski wynikające z raportu rzeczoznawców odrzuciły. Gdyby do porozumienia angielsko-francuskiego w tej sprawie nie doszło—Francja gotowa byłaby odrzucić wspomniany raport. Pertraktacje w tej sprawie między rządami obu państw rozpoczną się po świętach.

Podstawa do dyskusji.

PARYŻ, 17.4. Komisja odszkodowań otrzymała od rządu Rzeszy pismo z zawiadomieniem iż rząd ten przyjmuje sprawdzenia rzeczoznawców za podstawę do dyskusji.

Trzęsienie ziemi.

PARYŻ, 17.4. W Santyago de Chili nastąpiło wczoraj o godz. 17 gwałtowne trzęsienie ziemi.

Brukselskie obserwatorjum zanotowało o godz. 15 m. 30 gwałtowne trzęsienie ziemi w odległości ogniska o 10600 klm. W Faenzy aparaty sejsmograficzne zanotowały trzęsienie ziemi w odległości 10500 klm. 4 godziny. Centrum

trzęsienia ziemi ma być Japonja. Jest to trzęsienie ziemi znacznie dłuższe i silniejsze, od tego które w pierwszych dniach września zniszczyło Japonję.

Ponieważ w Hanowerze i Berlinie sejsmografy zanotowały trzęsienie ziemi w odległości 10000 klm. Aparaty notowały przez 2 godziny.

Aparaty w Zurichu i Genewie zanotowały trzęsienie ziemi trwające 2 godziny. W szwajcarji w kantonie Bales, w miejscowości Brig odczuto wczoraj lekkie falowanie ziemi. Kilka domów uszkodzonych. Jest to pierwsze trzęsienie ziemi w Szwajcarji od roku 1881.

Również w Austrji Górnej miało miejsce wczoraj lekkie trzęsienie ziemi.

Rząd Mac Donalda przetrwa do maja.

LONDYN, 17.4. W tutejszych kołach politycznych uważają, że stanowisko obecnego rządu angielskiego jest coraz słabsze. Mac Donald znalazł się między dwoma kamieniami młyńskiemi: z jednej strony liberali, z drugeji konserwatyści. Koła parlamentarne sądzą, że rząd Mac Donalda przetrwa do maja, następnie król rozwiąże parlament, i natychmiast zostaną rozpisane nowe wybory, które odbędą się w końcu czerwca.

Katastrofa w Karwinie.

KARWINA, 17.4. Na kopalni Gabrjela trwa w dalszym ciągu praca zmierzająca do odseparowania szybów, celem niedopuszczenia do dalszych wybuchów. W przeciągu lat 10 kopalnia nie będzie mogła być zupełnie eksploatowana. Straty materjalne wynoszą 40 miljonów koron czeskich. Katastrofa nastąpiła skutkiem zatlenia się węgla w kopalni.

Wbrew pierwotnym doniesieniom, że przy wybuchu w niedzielę nikt nie zginął okazało się że zostało zabitych 15 osób. Wszyscy byli polakami.

Bogaty ma szczęście.

ŁÓDŹ, 17.4. Z wylosowanych w dniu wczorajszym premjówek dolarowych, padło na Łódź 7 wygranych, z tego 5 premjówek leży niesprzedanych w kasach PKKP., a obie pozostałe są własnością pani Olgi Geyer, współwłaścicielki firmy L. Geyer. Wygrane, które przypadły w udziale pani Geyerowej, wynoszą: jedna 1000 dolarów i jedna 100 dolarów.

Według krążących po mieście pogłosek p. Geyerowa zamierza ofiarować wygraną sumę na cele dobroczynne.

Rezygnacja wicemarszałka sejmu śląskiego posła Rybarza.

KATOWICE, 17.4. Na posiedzeniu Sejmu Śląskiego marszałek odczytał rezygnację posła Rybarza z godności wicemarszałka. — Jest to w związku z przekształceniem klubów Ch. Z. L., którego mężem zaufania był poseł Rybarz, na klub Ch. D., do którego poseł Rybarz nie chce wstąpić. Reszta członków w liczbie 16, przeszła do Ch. D.

Podziękowanie prez. Grabskiego.

WARSZAWA, 17.4. Prezes ministrów Grabski wystosował do prezesa Stowarzyszenia urzędników państwowych następujące pismo: Wybitny udział urzędników państwowych wszystkich resortów w akcji subskrybcyjnej na rzecz Banku Polskiego, tembardziej godnem jest uznania, że był on czynem samorzutnym, wywołanym jedynie patrjotyczną chęcią do przyczynienia się do powstania tak niezbędnej dla uzdrowienia finansów polskich instytucji, zniewala mnie do zwrócenia się za pośrednictwem p. prezesa do ogółu urzędników z wyrazami szczerego podziękowania. Stanowisko urzędników państwowych w akcji subskrybcyjnej było przykładem dla innych grup społecznych i przyczyniło się w znacznym stopniu do pomyślnych wyników subskrybcji. Podpisany: premjer — Grabski.

Polska korzystać będzie z portu w Rjece

WARSZAWA, 17.4. W miarę rozwoju stosunków handlowych Polski z zagranicą wyłania się konieczność korzystania z portu w Rjece. Jak nas informują, czynniki rządowe zamierzają w tym celu przystąpić do przestudjowania możliwości wyzyskania portu tego dla polskich celów gospodarczych.

Sytuacja w Kłajpedzie.

WARSZAWA, 17.4 (Tel. wł.) Pismo kłajpedzkie „M. Zeitung" donosi, że sytuacja w Kłajpedzie znowu się pogorszyła. Ma być ogłoszony powszechny lokaut w przemyśle drzewnym. Również kryzys przeżywa przemysł budowlany. Odczuwa się brak pracy w porcie. Wzrastające bezrobocie grozi komplikacjami, albowiem bezrobotni, którzy dotychczas otrzymywali w większości swej zapomogi, mają być w najbliższym czasie zapomóg tych pozbawieni.

Inteligencja pracująca w sprawie Banku Polskiego.

WARSZAWA, 17.4 (Tel. wł.) Na zebraniu inteligencji pracującej, odbytym dn. 14 bm. przyjęto między innemi jednogłośnie następują rezolucję: „Bank Emisyjny Polski nie powinien udzielać kredytów bankom prywatnym, gdyż takowe biorą pożyczki od Banku Emisyjnego na 12 proc., a udzielają je na 30 do 50 proc. Należy to uważać za bezczelną lichwę.

Wichrzenia niemieckie przeciw Polsce.

WARSZAWA, 17.4 (Tel. wł.) Organizacja niemiecka „Bund Grenzschutzost" stwierdza w swej odezwie, że celem organizacji jest oderwanie od Polski przyłączonych dawnych ziem zaboru niemieckiego. Głównie podnoszą, że walczyć będą o przyłączenie Gdańska do Rzeszy niemieckiej. Wysłali pod adrćesem Niemców gdańskich „pozdrowienie dla braci, jęczących pod jarzmem wroga".

Zlikwidowanie zatargu w przemyśle w Opatówku.

Przed kilku dniami donosiliśmy o wybuchu ostrego zatargu w fabryce sukna w Opatówku gdzie lada chwila miał wybuchnąć strajk. Zaalarmowany zarząd główny związku zawodowego wydelegował do Opatówka p. Danielewicza, który zainicjował w Opatówku wspólną konferencję między przemysłowcami a robotkami.

W toku dyskusji okazało się, iż jeszcze w roku 1921 związek klasowy zawarł umowę z przemysłowcami w Opatówku, w myśl której cennik płac w Opatówku miał być niższy o 20 proc. od płac w Łodzi, gdy fabrykanci tamtejsi tracili na przewozie surowca.

W końcu marca rb. robotnicy wystąpili z żądaniem zastosowania całkowitego cennika łódzkiego, motywując to tem, iż warunki życia w Opatówku są te same co i w Łodzi i budżet robotników musi być taki sam.

W sprawie tej odbyła się konferencja, po której przemysłowcy dołożyli robotnikom 10 proc., czyli, że różnica między zarobkami łódzkimi, a zarobkami robotników w Opatówku wynosiła tylko 10 proc.

Płace te przemysłowcy zwaloryzowali i po zaokrągleniu ich okazało się, iż zmniejszyły się one o kilka groszy, co wywołało niezadowolenie robotników.

Głównym powodem zatargu było jednak zastosowanie przez fabrykantów w Opatówku produkcji łódzkiej.

Na konferencji wywiązała się dłuższa dyskusja, podczas której robotnicy oświadczyli, iż stosowanie łódzkiej produkcji w Opatówku jest niemożliwe, gdyż maszyny są stare i różnica w ilości obrotów wynosi 10 do 12 na minutę. Również i materjał jest o wiele gorszy niż w Łodzi.

Po dłuższej dyskusji przemysłowcy zgodzili się na utrzymanie dotychczasowej produkcji, oraz podwyższyli płacę w akordzie od 2 do 7 proc. od tysiąca watków.

Wobec tego zatarg został zlikwidowany.

KRONIKA

— PODZIĘKOWANIE.

Dochody po urządzonym przez tutejsze Koło Polek Kiermaszu z 6.4—24 r. wyniosły: 3 miljardy 900 miljonów mk.

Kwota została podzielona na oddziały tutejszego garnizonu na cele kulturalno-oświatowe. 1 proc. został oddany dla L. O. P. P.

Z uczuciem szczerej wdzięczności pozwalam sobie serdecznie podziękować Kołu Polek, wszystkim członkom Komitetu, a nadewszystko W. Paniom: Jadwidze Karśnickiej, Zakrzewskiej i Wilczyńskiej za trudy i pełną poświęcenia pracę, jak również wszystkim ofiarodawcom.

Generał JAN WRÓBLEWSKI
Dowódca 25 Dyw. Piech.

— ZARZĄD TOW. SPORT. „PROSNA" zawiadamia swych członków, że w najbliższych dniach odbędzie się zbiórka Sekcji Kolarskiej.

Członkowie winni przygotować rowery i na wezwanie stawić się z nimi na placu w Nowym Parku.

— KOMUNIKAT.

Zarząd i Komenda Związku Strzeleckiego 3 P. Okręgu Kalisz zawiadamiają, iż w Wielką Sobotę, dnia 19 bm., o godz. 5-ej po południu w kościele OO. Franciszkanów, przy grobie Chrystusa Pana, zostanie wykonanych szereg utworów muzycznych, na które złożą się sola i duety skrzypiec oraz orkiestry dętej.

— WCIELENIE DO SZEREGÓW ROCZNIKA 1902.

W związku z rozporządzeniem M. S. Wojsk. o wcieleniu rekrutów nadliczbowych rocznika poborowego 1902, zaliczonych w r. ub. do rezerwy, dowiadujemy się, że rekruci ci powołani zostaną drogą rozesłania imiennych kart powołania do właściwych PKU. i wcieleni zostaną między 10 i 15 maja rb. Do kart powołania dołączony będzie kredytowany bilet III klasy, o ile odległość do PKU. wynosi przynajmniej 50 klm.

— URZĘDOWANIE W CZASIE ŚWIĄT.

W okresie świątecznym urzędowanie trwać będzie w urzędach państwowych: w Wielki Piątek do godz. 12-ej w południe; ferje świąteczne trwać będą do poniedziałku 21 bm. włącznie.

— CENY A STABILIZACJA MARKI.

Nie bacząc na stabilizację marki polskiej ceny utrzymały się na jednym poziomie tylko na bawełnę i przędzę. Natomiast wzrosły ceny na zboże i mąkę oraz na skóry. Jedynie spadły ceny na mięso, cukier, węgiel i materjały konstrukcyjne.

— RUCH PRAWNICZO EKONOMICZNY.

Wyszedł z druku 2-gi zeszyt za 1924 r. „Ruchu Prawniczego i Ekonomicznego", organu wydziału prawno-ekonomicznego Uniwersytetu Poznańskiego. Na treść zeszytu składają się artykuły: „Konwencje saskie prawa prywatnego" przez L. Mabińskiego; „Daniny komunalne a drogi publiczne" przez dr. Herszewskiego; „Zmiany kompetencji sądownictwa administracyjnego przez K. Chmielewskiego; „Przegląd piśmiennictwa" 22 recenzji oraz bibljografja literatury prawniczej i ekonomicznej polskiej i obcej; Przegląd Prawodawstwa konstytucyjnego, administracyjnego oraz kronika ustawodawcza; Przegląd orzecznictwa Najwyższego Trybunału Administracyjnego; Kronika ekonomiczna: stosunki robotnicze, walutowe, gospodarka komunalna; Miscellanea.

— PIERWSZE ZŁOTE POLSKIE.

Pierwsze złote polskie rzucone będą na rynek pieniężny przez urzędników państwowych którzy część swoich pensji otrzymają w banknotach złotych. Pierwsze złote polskie wydane będą z funduszu państwowego, jakie skarb państwa otrzyma z Banku Polskiego w zamian za przywilej emisji, oddanie aktywów PKKP., oraz dzierżawę jej gmachów.

— PRZEGLĄD POPISOWYCH ROCZNIKA 1923.

Od dnia 23 bm. rozpoczyna się na terenie całej Rzeczypospolitej wojskowy przegląd popisowych rocznika 1903. Wcielenie do szeregów tego rocznika nastąpi dopiero w jesieni od 1 do 7 października.

— SKARGI NA WŁADZE POBOROWE.

Do M. S. Wojsk. wpływają bezpośrednio na decyzję niższych instancji poborowych. Skargi takie skierowywane są niewłaściwie, wobec czego rozpatrywane nie będą i będą zwracane potentom. Władze wojskowe wyjaśniają, że skargi uwzględnia zażalenia na decyzje I instancji osoby zainteresowane powinny składać w terminie dwutygodniowym od daty ich ogłoszenia do tej PKU., która zaskarżoną decyzję wydała. PKU. skargę przesle do DOK. Skargi i zażalenia na decyzje i zarządzenia DOK. należy wnosić w terminie miesięcznym od daty ich ogłoszenia do tegoż DOK., albo do M. S. Wojsk.

GIEŁDA WARSZAWSKA.

New-Jork	9,300,000
Londyn	40,700,000
Belgja	5,0,20,000
Paryż	583,500
Szwajcarja	1,632,000
8% pożycz. złota	14,000,000
4% poż. prem.	950,000
Bony złote S. II A.	1,400,000
Frank zł. pols. na 17.4	1,800,000
„ „ „ „ 18.4	1,800,000
Listy Tow. Kr. Ziem.	42,500,000

— DONIOSŁE ORZECZENIE SĄDU NAJWYŻSZEGO W PRZEDMIOCIE USTAWY O URLOPACH DLA PRACOWNIKÓW.

W ubiegłym jeszcze roku minister sprawiedliwości, mając na uwadze rozbieżność komentowaniu ustawy z dnia 16 maja 1922 r. o urlopach dla pracowników zatrudnionych w przemyśle i handlu (z. U. Nr. 40 poz. 334), przez ministerstwo pracy i opieki społecznej z jednej, a Związki pracodawców z drugiej strony, tudzież dopatrując się chwiejności w wyrokowaniu sądów niższych instancji — zwrócił się o wyjaśnienie przepisów rzeczonej ust. do Sądu usunęły wątpliwości art. 4 i 7.

Art. 4 stanowi, że urlopowany pracownik otrzymuje za cały czas normalne pobory. Stąd wyłoniło się doniosłe dla praktyki zagadnienie czy korzystający z obowiązkowego urlopu pracownik ma prawo do wynagrodzenia za przypadające w czasie urlopu dni świąteczne i niedzielę jako, że niektórzy pracownicy (fizyczni) otrzymują dzienne wynagrodzenie.

Art. 7 tejże ustawy uznaje, — że rozwiązanie umowy pracy przez przedsiębiorców lub robotników i nawiązanie jej na nowo w ciągu najbliższych 3 miesięcy — nie uważa się za przerwę w umowie pracy, pozbawiającą z urlopu. Wobec tego powstało pytanie, czy robotnik powracając do pracy po upływie 3 miesięcy — ma prawo do takiego urlopu jakiby otrzymał, gdyby poprzednia umowa z pracodawcą nie była rozwiązana

Powyższe dwa zagadnienia stanowiły ostatnio przedmiot rozważań pełnego zgromadzenia Sądu Najwyższego. W wyczerpujących i nader ciekawych motywach — Sąd Najwyższy wychodząc z założenia, że celem omawianej ustawy jest zapewnienie pracownikom 8, 14 lub 15 dniowych wypoczynków — na koszt przedsiębiorcy — przyszedł do przekonania, że sposób komentowania ustawy przez pracodawców doprowadziłby niechybnie do rażącej nierównomierności urlopów poszczególnych pracowników, a to zależnie od ilości dni świątecznych w okresie urlopu. W konkluzji więc Sąd Najwyższy uznał, że pracownikom przysługuje wynagrodzenie za dni świąteczne i niedziele w czasie urlopu.

Natomiast na drugie pytanie — Sąd Najwyższy odpowiedział przecząco, — wyjaśniając, że okres pracy przed rozwiązaniem umowy nie wchodzi w rachubę przy obliczaniu urlopu, po nawiązaniu nowej umowy pracy.

— CZĘŚCIOWA ZNIŻKA TARYF KOLEJOWYCH.

Jak nas informują, p. minister przemysłu i handlu w porozumieniu z ministrem kolei żelaznych podpisał dn. 15 bm. rozporządzenie w sprawie zniżki taryf kolejowych na przejazd pociągami osobowemi grupami. Rozporządzenie to jest wynikiem podjętych w swoim czasie starań sfer gospodarczych, społecznych i naukowych. Chodzi o to, aby dać możność tańszego przejazdu kolejami grupom robotniczym, zwłaszcza w okresie rozpoczynających się robót rolnych, wycieczkom gospodarczym (np. z okazji otwarcia targów poznańskich), naukowych itp.

BIULETYN
SPOSTRZEŻEŃ METEOROLOGICZNYCH STACJI „KALISZ" Państwowej Sieci Meteorologicznej PRZY SEJMIKU
w dniu 17 kwietnia 1924 r. godz. 7-a rano

1) Ciśnienie powietrza	746.1 m.m.
2) Kierunek wiatru	W
3) Prężność wiatru	4m/s.
4) Stan nieba	Zachm. całkow.
5) Wilgot. bezwzględna	7.5 m.m.
6) Wilgot względna	83%
7) Temp. powietrza	+9.7
8) Ilość opadów (z doby ubiegł. znalyd.)	nie było
9) Najwyż. temp.	+19.1
10) Najniż. temp.	+5.9

Redaktor K. RADWAN. Wydawca — „Gazeta Kaliska" Spół. z ogr. odp. Druk „Gazety Kaliskiej" Aleja Józefiny, 1.